

PRACE NAUKOWE

Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu

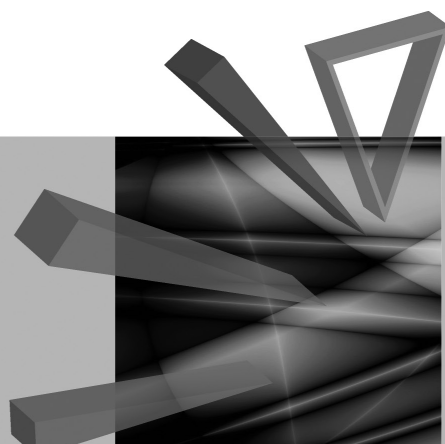
RESEARCH PAPERS

of Wrocław University of Economics

267

Handel i inwestycje w semiglobalnym otoczeniu

Tom 1

Redaktorzy naukowi

**Jan Rymarczyk, Małgorzata Domiter,
Wawrzyniec Michalczyk**

Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu
Wrocław 2012

Recenzenci: Jarosław Kundera, Leon Olszewski, Zdzisław Puślecki,
Kazimierz Starzyk, Krystyna Żołądkiewicz

Redaktorzy Wydawnictwa: Elżbieta Kożuchowska, Aleksandra Śliwka

Redaktor techniczny: Barbara Łopusiewicz

Korektor: Barbara Cibis

Łamanie: Małgorzata Czupryńska

Projekt okładki: Beata Dębska

Publikacja jest dostępna w Internecie na stronach:

www.ibuk.pl, www.ebscohost.com,

The Central and Eastern European Online Library www.ceeol.com,

a także w adnotowanej bibliografii zagadnień ekonomicznych BazEkon

http://kangur.uek.krakow.pl/bazy_ae/bazekon/nowy/index.php

Informacje o naborze artykułów i zasadach recenzowania znajdują się

na stronie internetowej Wydawnictwa

www.wydawnictwo.ue.wroc.pl

Kopiowanie i powielanie w jakiegokolwiek formie wymaga pisemnej zgody Wydawcy

© Copyright by Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu

Wrocław 2012

ISSN 1899-3192

ISBN 978-83-7695-235-2 (całość)

ISBN 978-83-7695-239-0 t. 1

Wersja pierwotna: publikacja drukowana

Druk: Drukarnia TOTEM

Spis treści

Wstęp	9
Łukasz Ambroziak: Handel wewnątrzgałęziowy państw Grupy Wyszehradzkiej na przykładzie przemysłu motoryzacyjnego	11
Eric Ambukita: Wielkie gospodarki wschodzące – nowi partnerzy gospodarczy krajów Afryki	25
Anna Barwińska-Małajowicz: Inwestycje w kapitał ludzki w kontekście <i>brain waste</i>	37
Daša Belkovicsová: Theoretical models of financing tertiary education and its application on example of Slovakia.....	48
Mateusz Benedyk: Wpływ banków centralnych na inwestycje od czasu wybuchu kryzysu finansowego.....	54
Zbigniew Bentyn: Wpływ rozwiązań informatycznych na zmianę zachowań nabywczych klientów oraz rozwiązań logistycznych przedsiębiorstw handlowych.....	63
Joanna Bogolebska: Zarządzanie rezerwami walutowymi Chin – problemy i wyzwania.....	73
Magdalena Broszkiewicz, Paweł Broszkiewicz: Rola ładu korporacyjnego w przeciwdziałaniu manipulacjom na globalnych rynkach kapitałowych .	84
Ignacy H. Chrzanowski: Economics and politics of foreign direct investment. Is it beneficial for the recipient countries?.....	96
Anna Chrzęściewska: Bezpośrednie inwestycje zagraniczne Indii.....	110
Małgorzata Czarnas: Rozwój korporacji transnarodowych na przykładzie Amazon.com.....	121
Elżbieta Czarny, Jerzy Menkes, Katarzyna Śledziwska: PKB i handel państw transformacji w czasie kryzysu gospodarczego	130
Katarzyna Czech: Realizacja celów Strategii Europa 2020 – Polska na tle wybranych krajów UE	140
Tomasz Dorożyński: Znaczenie funduszy strukturalnych Unii Europejskiej dla polskich regionów.....	151
Kamila Drelich: Controlling projektów jako narzędzie współpracy wewnętrzkoncernowej.....	162
Agnieszka Dybizbańska: Konkurencyjność państw strefy euro w kontekście kryzysu gospodarczego.....	170
Katarzyna Dymitrow: Wpływ bezpośrednich inwestycji zagranicznych na rozwój gospodarczy Indii	180

Po-Kai Fang: Taiwan's strategy of integrating into global and regional economy	190
Bartosz Fortuński: Proekologiczne podejście do energetyki i jej wpływ na handel zagraniczny Unii Europejskiej	200
Joanna Garlińska-Bielawska, Magdalena Opiola: Handel Maquiladora w kontekście obecnego kryzysu gospodarczego	210
Jadwiga Gierczycka: Wpływ kryzysu w strefie euro na sytuację gospodarczą Polski	221
Małgorzata Grącik-Zajaczkowski: Kraje rozwijające się w ramach rundy WTO z Doha	230
Bohdan Jeliński: Rekonfiguracja gospodarki globalnej (dynamika, mechanizmy, struktury)	241
Bogusław Kaczmarek, Katarzyna Święcicka: Potencjał rozwojowy (inwestycyjny) MŚP na terenie województwa łódzkiego	253
Barbara Klimas: Inwestycje w kapitał wiedzy jako wyzwanie dla polityki państwa w globalizującej się gospodarce	260
Szymon Kłopocki: Lokalna i globalna współpraca firm w klastrze	272
Irena Kociszewska, Monika Kamińska: Zagraniczne inwestycje bezpośrednie w Polsce w latach 2007-2010	282
Aneta Kosztowniak: Przepływy BIZ i zmiany struktury akumulacji kapitału a wzrost gospodarczy w krajach wschodzących i rozwijających się	295
Anetta Kuna-Marszałek: Rola ekoinnowacji w strategii działania przedsiębiorstw na przykładzie systemów zarządzania środowiskiem	309
Jarosław Kuśpit: Rozwój stosunków gospodarczych z zagranicą krajów byłego ZSRR	320
Andżelika Kuźnar: Dobra niematerialne oparte na wiedzy jako czynnik wzrostu innowacyjności Unii Europejskiej	330

Summaries

Łukasz Ambroziak: Intra-industry trade of the Visegrad Countries: the case of automotive industry	24
Eric Ambukita: Big emerging economies – new economic partners for African countries	36
Anna Barwińska-Małajowicz: Investments in human capital in the context of “brain waste”	46
Daša Belkovicsová: Teoretyczne modele finansowania szkolnictwa wyższego i ich zastosowanie na przykładzie Słowacji	53
Mateusz Benedyk: Influence of central banks policies on investments since the financial crisis	62

Zbigniew Bentyn: The impact of information solutions on the change of customers' behavior and trading companies logistics.....	72
Joanna Bogolebska: Management of foreign reserves in China – problems and challenges.....	83
Magdalena Broszkiewicz, Paweł Broszkiewicz: The role of corporate governance in solving the problem of manipulations on the global capital markets.....	95
Ignacy H. Chrzanowski: Ekonomiczne i polityczne aspekty zagranicznych inwestycji bezpośrednich. Czy są one korzystne dla odbiorców?.....	109
Anna Chrzęściewska: Foreign Direct Investment outflows from India.....	120
Małgorzata Czarnas: Development of transnational corporations on the example of Amazon.com.....	129
Elżbieta Czarny, Jerzy Menkes, Katarzyna Śledziwska: GDP and trade of transformation countries in the time of the economic crisis.....	139
Katarzyna Czech: Implementation of goals of the Europe 2020 strategy – Poland compared to selected EU countries.....	150
Tomasz Dorożyński: The role of EU structural funds for regions in Poland..	161
Kamila Drelich: Controlling of projects as the instrument of intercompany cooperation.....	169
Agnieszka Dybizbańska: Competitiveness of the euro zone countries in the context of economic crisis.....	179
Katarzyna Dymitrow: The influence of direct foreign investments on the economic development of India.....	189
Po-Kai Fang: Tajwan: globalna i regionalna strategia integracji ekonomicznej.....	199
Bartosz Fortuński: Environmental approach to energy and its impact on foreign trade of the European Union.....	209
Joanna Garlińska-Bielawska, Magdalena Opiola: Trade under Maquiladoras in conjunction with the current economic crisis.....	220
Jadwiga Gierczycka: Impact of the crisis in the euro zone on the economic situation of Poland.....	229
Małgorzata Grącik-Zajaczkowski: Developing countries in the WTO Doha round.....	240
Bohdan Jeliński: Global economy reconfiguration.....	252
Bogusław Kaczmarek, Katarzyna Święcicka: An investment potential of SME in the area of Łódź Voivodeship.....	259
Barbara Klimas: Investments in knowledge capital as a challenge for the state policy in the globalizing economy.....	271
Szymon Kłopocki: Local and global firm cooperation in clusters.....	281
Irena Kociszewska, Monika Kamińska: Foreign direct investments in Poland between 2007-2010.....	294

Aneta Kosztowniak: FDI flows and changes of structure of capital accumulation vs. economic growth in the emerging and developing countries.....	308
Anetta Kuna-Marszalek: The role of eco-innovations in business strategy as an example of environmental management systems	318
Jarosław Kuśpit: The development of economic relations with foreign countries of the former USSR	329
Andżelika Kuźnar: Intangibles based on knowledge as a factor of the innovation growth of the European Union	339

Katarzyna Czech

Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach

REALIZACJA CELÓW STRATEGII EUROPA 2020 – POLSKA NA TLE WYBRANYCH KRAJÓW UE

Streszczenie: Zrównoważony rozwój jako strategia rozwojowa UE jest obecnie realizowany w ramach Strategii Europa 2020. Koncepcja ta określa kierunek zmian, których konsekwentna realizacja powinna zapewnić, wynikający z jej priorytetów, wzrost innowacyjności i konkurencyjności, wysoki poziom zatrudnienia, spójność gospodarczą społeczną i terytorialną oraz rozwój gospodarki bardziej przyjaznej środowisku. Analiza wartości monitorowanych wskaźników strategii w wybranych krajach UE wskazuje na konieczność podjęcia zdecydowanych działań dla poprawy pozycji Polski jako podmiotu realizującego jej cele.

Słowa kluczowe: zrównoważony rozwój, strategia, Unia Europejska.

1. Wstęp

Trwający od kilku lat kryzys finansowy, który dotknął także kraje Unii Europejskiej, spowodował konieczność przeformułowania strategii służących realizowaniu celów i priorytetów gospodarczych w krajach UE. Nie bez znaczenia było też fiasko Strategii lizbońskiej, której zamierzeniem był znaczny wzrost innowacyjności i w konsekwencji konkurencyjności gospodarek UE.

W tych warunkach pożądanym stał się nowy pomysł na rozwój gospodarczy, uwzględniający wymogi gospodarki globalnej i negatywne doświadczenia wcześniej realizowanych strategii. Korzystna sytuacja ekonomiczna jest bowiem warunkiem niezbędnym liczącego się udziału krajów UE w światowym przepływach handlowych i inwestycyjnych. Nabiera to istotnego znaczenia zwłaszcza w kontekście obserwowanej obecnie ekspansji gospodarek azjatyckich, w tym przede wszystkim chińskiej, i mającej trwały charakter konkurencji UE z rynkiem amerykańskim.

Zrównoważony rozwój (ZR) jako strategia rozwojowa jest realizowany w UE już od 2001 r.¹, jednak zmiany uwarunkowań zewnętrznych i wewnętrznych wymuszają ciągle dostosowywanie koncepcji do realiów regionalnych i globalnych².

¹ Jej genezę stanowiła polityka proekologiczna realizowana we Wspólnotach od lat 70.

² *Zrównoważona Europa dla lepszego świata. Strategia zrównoważonego rozwoju Unii Europejskiej*, COM(2001)264 finał, Bruksela 15.05.2001.

Z punktu widzenia bieżącej realizacji ZR na poziomie UE najistotniejsza wydaje się Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu Europa 2020, identyfikowana jako unijna strategia wzrostu na lata 2010-2020³.

Celem opracowania jest próba oceny Polski na tle tzw. nowych krajów członkowskich pod względem wypełniania celów Strategii Europa 2020, w której ramach realizowane są obecnie postulaty rozwoju zrównoważonego.

Zasadniczą tezą jest stwierdzenie, że znaczna poprawa wskaźników monitorowanych w ramach omawianej strategii i odniesienie tego postępu do pozostałych krajów analizowanej grupy jest warunkiem niezbędnym ugruntowania pozycji polskiej gospodarki na Jednolitym Rynku Europejskim w najbliższych latach.

2. Europa 2020 – nowy wymiar strategii Zrównoważonego Rozwoju Unii Europejskiej

Przyjęcie w 2010 r. Strategii Europa 2020 było związane, jak wspomniano, z fiaskiem Strategii lizbońskiej oraz z podejmowaniem różnorodnych działań, także w Europie, na rzecz skutecznego przezwyciężania negatywnych skutków trwającego od 2008 r. kryzysu.

Głównym celem Strategii Europa 2020 jest realizacja wieloaspektowo rozumianego rozwoju zrównoważonego w krajach członkowskich Unii Europejskiej i poprawa konkurencyjności ugrupowania w skali globalnej. Wynika to ze sformułowanych w jej ramach priorytetów, które obok rozwoju inteligentnego, czyli rozwoju gospodarki opartej na wiedzy i innowacji, oraz rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu, czyli wspieraniu gospodarki charakteryzującej się wysokim poziomem zatrudnienia i zapewniającej spójność gospodarczą, społeczną i terytorialną, wymieniają rozwój zrównoważony związany ze wspieraniem gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej⁴.

W Strategii Europa 2020 Komisja Europejska (KE) wytyczyła pięć celów ilościowych dotyczących: zatrudnienia, badań i rozwoju, zmian klimatu i energii, edukacji oraz ubóstwa i wykluczenia społecznego. W ramach ich realizacji wyznaczono wartości wybranych wskaźników, których spełnienie powinno doprowadzić do osiągnięcia wyznaczonych w strategii celów. Jednocześnie poszczególne kraje członkowskie w ramach ogólnounijnych dążeń określiły cele na poziomie narodowym uwzględniające ich aktualną sytuację gospodarczą i społeczną oraz skalę możliwości dokonania zmian. Zalecenia dla poszczególnych krajów na poziomie UE formułowane są we wnioskach KE i zatwierdzane przez Radę. Na poziomie krajo-

³ *Europa 2020. Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu*, KOM(2010)2020 wersja ostateczna.

⁴ Tamże, s. 6.

wym działania sprzyjające realizowanej strategii zawarte są krajowych programach reform oraz programach konwergencji lub programach stabilności.

Należy podkreślić, że Unia Europejska podejmuje różnorodne decyzje, które mają sprzyjać tworzeniu optymalnych warunków dla realizacji Strategii Europa 2020. Wyraża się to m.in. w ustaleniach związanych z nowym sposobem zarządzania gospodarką, które podjęto w związku z obserwowaną nierównowagą gospodarczą w wielu krajach UE, będącą konsekwencją kryzysu. Podstawowe założenia obecnej koncepcji zarządzania gospodarką dotyczą: przyjęcia bardziej wyśrubowanego programu gospodarczego i jego nadzoru ze strony UE ściśle związanego z realizacją wskaźników ilościowych wyznaczonych w strategii, któremu ma sprzyjać realizacja postanowień Paktu Euro Plus oraz Paktu Stabilności i Wzrostu. Podjęto decyzje o przedsięwzięciach chroniących stabilność strefy euro realizowanych we współpracy z MFW oraz o działaniach naprawczych w sferze finansów⁵.

3. Wypełnianie celów Strategii Europa 2020

– analiza porównawcza.

Polska na tle wybranych krajów członkowskich⁶

W ramach celu związanego z zatrudnieniem analizowaną wielkością jest wskaźnik poziomu zatrudnienia. Według KE, w 2020 r. stopa zatrudnienia powinna wynosić w UE jako całości 75% dla osób w wieku 20-64 lata. Analiza kształtowania się tego wskaźnika w latach 2000-2010 w wybranej grupie krajów wskazuje, że wysokość stopy zatrudnienia w Polsce jest relatywnie niska na tle pozostałych wziętych pod uwagę krajów i odbiega także od średniej dla tej grupy krajów w całym analizowanym okresie, co potwierdzają dane zawarte w tab. 1.

W odniesieniu do celu dotyczącego badań i rozwoju oraz innowacji jako wskaźnik monitorujący jego realizację KE wskazała poziom wydatków na B + R jako % PKB, uznając wielkość 3% za gwarantującą osiągnięcie pożądanego poziomu innowacyjności unijnej gospodarki. Analiza kształtowania się wielkości środków przeznaczanych na B + R wskazuje na bardzo znaczne jego odbieganie od wskazanego celu w UE, zarówno dla ugrupowania jako całości, jak i dla UE-15. Na najniższym poziomie kształtuje się jednak w analizowanej grupie krajów, w tym w Polsce, nie przekraczając w większości z nich w 2010 r. 1%, co potwierdzają dane zawarte w tab. 2. Niekorzystna sytuacja w tym zakresie spowodowała uruchomienie inicjatyw przewodnich wspomagających wzrost innowacyjności, takich jak Unia innowacji i Europejska agenda cyfrowa⁷.

⁵ Por. np. http://ec.europa.eu/europe2020/priorities/economic-governance/index_pl.htm.

⁶ W opracowaniu analizą objęto, obok Polski, 11 krajów, które przystąpiły do UE w 2004 i 2007 r.

⁷ *Stratégie numérique européenne*, http://ec.europa.eu/information_society/digital-agenda/links/index_fr.htm; *Innovation union, key initiatives*, http://ec.europa.eu/research/innovation-union/index_en.cfm?pg=keyives.

Tabela 1. Stopa zatrudnienia w krajach UE (20-64 lata)⁸ w latach 2000-2010

	2000	2002	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
UE-27	66,6	66,7	67,4	68,1	69,1	70,0	70,4	69,1	68,6
UE-12	64,6	64,9	65,7	66,5	67,9	69,2	69,7	67,1	65,9
Bułgaria	55,3	55,8	60,1	61,9	65,1	68,4	70,7	68,8	65,4
Cypr	72,3	75,1	74,9	74,4	75,8	76,8	76,5	75,7	75,4
Czechy	71,0	71,6	70,1	70,7	71,2	72,0	72,4	70,9	70,4
Estonia	67,4	69,2	70,6	72,0	75,8	76,8	77,0	69,9	66,7
Litwa	65,6	67,2	69,0	70,6	71,6	72,9	72,0	67,2	64,4
Łotwa	63,5	67,0	69,3	70,4	73,5	75,2	75,8	67,1	65,0
Malta	57,2	57,7	57,9	57,9	57,6	58,5	59,1	58,7	59,9
Polska	61,0	57,4	57,3	58,3	60,1	62,7	65,0	64,9	64,6
Rumunia	69,1	63,3	63,5	63,6	64,8	64,4	64,4	63,5	63,3
Słowacja	63,5	63,6	63,7	64,5	66,0	67,2	68,8	66,4	64,6
Słowenia	68,5	69,0	70,4	71,1	71,5	72,4	73,0	71,9	70,3
Węgry	61,2	61,4	62,1	62,2	62,6	62,6	61,9	60,5	60,4

Źródło: opracowano na podstawie danych Eurostat <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/tgm/table.do?tab=table&init=1&plugin=1&language=en&pcode=t2020>.

Na uwagę zasługuje konsekwentny wzrost udziału wydatków na B + R obserwowany w analizowanym okresie dla UE-12, czemu sprzyja członkostwo w UE i udział we wspólnych politykach.

W ramach celu dotyczącego zmian klimatu i energii wyznaczono wielkości identyfikowane przez formułę „20/20/20”. Rekomendowane przez UE do 2020 r. cele ilościowe w tym zakresie dotyczą 20% redukcji (w stosunku do 1990 r.) gazów cieplarnianych, 20% poprawy efektywności energetycznej oraz wzrostu do 20% ilości energii pozyskiwanej z paliw odnawialnych.

Redukcja emisji gazów cieplarnianych ma ścisły związek z poziomem rozwoju gospodarczego i nowoczesnością gospodarki. W przypadku większości krajów regionu Europy Środkowej obserwuje się spadek wielkości emisji. Liderami w zakresie redukcji emisji gazów cieplarnianych na tle omawianej grupy krajów są Litwa, Łotwa i Estonia, gdzie w 2009 r. wskaźnik wynosił ok. 40%. W Polsce wskaźnik ten wahał się w analizowanym okresie od 69% w 2000 r. przez 68% w latach 2004-2005, osiągając poziom ponad 87% w 2008 r. i spadając do 83% w roku 2009. War-

⁸ Warto zauważyć, że do 2010 r. Eurostat monitorował ten wskaźnik w przedziale wiekowym 15-64 lata; ze względu na wskazany w Strategii Europa 2020 cel monitorowany przedział uległ zmianie i obecnie jest zgodny z omawianą strategią.

Tabela 2. Wydatki na B + R jako % PKB w latach 2000-2010

	2000	2002	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
UE-27	1,85	1,87	1,82	1,85	1,85	1,85	1,92	2,01	2,0
UE-15	1,91	1,93	1,89	1,89	1,92	1,93	2,01	2,10	2,5
UE-12	0,67	0,67	0,70	0,75	0,81	0,80	0,82	0,87	0,95
Bułgaria	0,52	0,49	0,50	0,49	0,48	0,48	0,47	0,53	0,6
Cypr	0,24	0,30	0,37	0,40	0,43	0,49	0,42	0,46	0,5
Czechy	1,21	1,20	1,25	1,41	1,55	1,54	1,47	1,53	1,56
Estonia	0,60	0,72	0,85	0,93	1,14	1,11	1,29	1,42	1,62
Litwa	0,59	0,66	0,75	0,75	0,79	0,81	0,80	0,84	0,79
Łotwa	0,44	0,42	0,42	0,56	0,70	0,59	0,61	0,46	0,6
Malta	–	0,26	0,53	0,57	0,61	0,58	0,57	0,54	0,63
Polska	0,64	0,56	0,56	0,57	0,56	0,57	0,60	0,68	0,74
Rumunia	0,37	0,38	0,39	0,41	0,45	0,52	0,58	0,47	0,47
Słowacja	0,65	0,57	0,51	0,51	0,49	0,46	0,47	0,48	0,63
Słowenia	1,39	1,47	1,40	1,44	1,56	1,45	1,65	1,86	2,11
Węgry	0,79	1,0	0,87	0,94	1,00	0,97	1,00	1,15	1,16

Źródło: opracowano na podstawie danych Eurostat <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/tgm/table.do?tab=table&init=1&plugin=1&language=en&pcode=t2020>.

Tabela 3. Emisja gazów cieplarnianych (1990 = 100) w latach 2000-2009

	2000	2002	2004	2005	2006	2007	2008	2009
UE-27	90,8	91,0	92,6	91,9	91,8	90,7	89	83
UE-15	96,3	96,8	98,0	97,1	96,5	95,0	104	97,5
UE-12	74,3	75,7	78,3	79,1	79,9	81,3	81,5	77,6
Bułgaria	52,2	50,2	53,6	53,6	54,2	57,2	62	53
Cypr	170,9	170,6	174,7	180,3	182,4	185,3	193	178
Czechy	75,8	74,7	75,7	75,3	76,8	77,6	72	68
Estonia	43,1	42,4	47,7	46,1	45,0	51,7	49	41
Litwa	38,8	41,7	43,7	45,7	46,3	50,1	48	44
Łotwa	39,0	41,5	42,2	43,3	45,0	46,6	45	40
Malta	126,9	134,9	141,1	144,2	145,3	149,0	146	139
Polska	69,0	65,9	68,2	68,6	70,9	70,8	87	83
Rumunia	48,7	52,7	55,9	53,7	55,3	54,7	61	52
Słowacja	67,2	68,0	69,4	68,5	67,9	65,2	65	59
Słowenia	92,9	98,5	98,5	100,1	101,1	101,8	115	105
Węgry	67,6	67,6	69,2	69,7	68,3	65,8	75	69

Źródło: opracowano na podstawie danych Eurostat <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/tgm/table.do?tab=table&init=1&plugin=1&language=en&pcode=t2020>.

to także odnotować, że dla UE jako całości i dla EU-15 emisja gazów cieplarnianych kształtowała się na poziomie wyższym niż w EU-12, co potwierdzają dane zawarte w tab. 3.

Istotne zróżnicowanie obserwuje się w zakresie zaangażowania gospodarek krajów UE w wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych. Zdecydowana większość „nowych” krajów członkowskich, w tym Polska, ma niewielki udział energii odnawialnej w bilansie energetycznym kraju, co potwierdzają dane zawarte w tab. 4. Należy jednocześnie zauważyć, że Estonia, Łotwa i Rumunia osiągnęły już rekomendowaną wielkość 20% udziału energii ze źródeł odnawialnych.

Tabela 4. Udział (%) energii ze źródeł odnawialnych w całkowitym zużyciu energii w latach 2006-2009

	2006	2007	2008	2009		2006	2007	2008	2009
UE-27	8,9	9,7	10,3	11,7	Łotwa	31,3	29,7	29,9	34,3
UE-12	17,0	11,3	15,0	13,7	Malta	0,1	0,2	0,2	0,2
Bułgaria	9,3	9,1	9,4	11,6	Polska	7,4	7,4	7,9	8,9
Cypr	2,5	3,1	4,1	4,6	Rumunia	17,5	18,7	20,4	22,4
Czechy	6,4	7,3	7,2	8,5	Słowacja	6,2	7,4	8,4	10,3
Estonia	16,1	17,1	19,1	22,8	Słowenia	15,5	15,6	15,1	16,9
Litwa	14,7	14,2	15,3	17,0	Węgry	5,1	6,0	6,6	7,7

Źródło: opracowane na podstawie danych Eurostat <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/tgm/table.do?tab=table&init=1&plugin=1&language=en&pcode=t2020>.

Tabela 5. Energochłonność gospodarki w przeliczeniu na mln t zużywanych paliw

	2000	2002	2004	2005	2006	2007	2008	2009
UE-27	187,29	184,88	184,06	181,0	175,50	168,70	167,40	165,20
UE-12	604,20	579,11	538,39	513,36	484,06	458,44	443,81	437,24
Bułgaria	1332,85	1247,74	1105,14	1095,63	1057,63	977,62	910,39	842,54
Cypr	237,44	227,72	218,42	213,09	212,65	211,19	214,53	211,54
Czechy	671,06	665,80	658,69	612,78	587,05	552,62	525,58	514,09
Estonia	805,99	698,35	685,76	616,45	543,73	568,10	579,73	607,04
Litwa	576,34	617,31	551,69	481,16	436,95	430,18	418,49	445,92
Łotwa	440,46	412,48	386,46	356,09	327,21	306,29	308,62	354,49
Malta	189,24	192,98	214,56	210,88	195,32	199,52	187,76	168,29
Polska	483,64	468,67	440,71	430,57	425,38	396,84	384,01	363,72
Rumunia	906,05	857,74	766,70	732,99	704,78	659,09	612,76	576,90
Słowacja	815,40	795,12	708,24	681,63	622,67	532,93	517,89	496,59
Słowenia	299,77	298,51	290,19	284,27	269,65	252,55	257,31	252,28
Węgry	492,21	466,87	434,08	444,72	425,73	414,30	408,61	413,48

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Eurostat <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/tgm/table.do?tab=table&init=1&plugin=1&language=en&pcode=t2020>.

Wzrost efektywności energetycznej o 20% (368 mln t) to kolejny cel ilościowy w ramach formuł oszczędności energii. Różnice w poziomie rozwoju gospodarczego między krajami członkowskimi UE znalazły swoje odzwierciedlenie również w tym wskaźniku. Energochłonność gospodarki dla UE jako całości jest blisko 3-krotnie niższa niż dla grupy UE-12, co potwierdzają dane zawarte w tab. 5. Jednocześnie należy odnotować spadek energochłonności w większości z obserwowanych krajów w analizowanym okresie.

W ramach realizacji celu edukacja odsetek osób młodych przedwcześnie porzucających naukę nie powinien przekroczyć 10%. Polska, podobnie jak inne kraje regionu, już w 2000 r. spełniała ten warunek. Warto również zaznaczyć, że wskaźnik ten kształtuje się korzystniej dla krajów UE-12 niż dla całego ugrupowania (por. tab. 6).

Tabela 6. Osoby przedwcześnie kończące szkołę w latach 2000-2010 (w %)*

	2000	2002	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
UE-27	17,6	17,0	16,1	15,8	15,5	15,1	14,9	14,4	14,1
UE-12	–	16,1	15,0	14,0	13,5	12,7	12,8	12,4	12,1
Bułgaria	–	20,7	21,4	20,4	17,3	14,9	14,8	14,7	13,9
Cypr	18,5	15,9	20,6	18,2	14,9	12,5	13,7	11,7	12,6
Czechy	–	5,7	6,3	6,2	5,1	5,2	5,6	5,4	4,9
Estonia	15,1	13,2	13,1	13,4	13,5	14,4	14,0	13,9	11,6
Litwa	16,5	13,4	10,5	8,1	8,2	7,4	7,4	8,7	8,1
Łotwa	–	16,9	14,7	14,4	14,8	15,1	15,5	13,9	13,3
Malta	54,2	53,2	42,1	38,9	39,9	38,3	39,0	36,8	36,9
Polska	–	7,2	5,6	5,3	5,4	5,0	5,0	5,3	5,4
Rumunia	22,9	23,0	22,4	19,6	17,9	17,3	15,9	16,6	18,4
Słowacja	–	6,7	6,8	6,3	6,6	6,5	6,0	4,9	4,7
Słowenia	–	5,1	4,3	4,9	5,6	4,1	5,1	5,3	5,0
Węgry	13,9	12,2	12,6	12,5	12,6	11,4	11,7	11,2	10,5

* Odsetek populacji w wieku 18-24 lata, która ukończyła szkołę co najwyżej na poziomie gimnazjum i nie uczy się dalej.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Eurostat <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/tgm/table.do?tab=table&init=1&plugin=1&language=en&pcode=t2020>.

Korzystnie dla Polski kształtuje się także udział osób z wyższym wykształceniem w określonej grupie wiekowej. Wskaźnik dla Polski w 2010 r. był wyższy niż dla UE-27 i znacznie wyższy niż dla UE-12, co potwierdzają dane zawarte w tab. 7.

Zmniejszenie liczby osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym o co najmniej 20 mln to postulat ilościowy realizowany w ramach ostatniego celu. Analiza danych wskazuje, że wskaźnik ten ulegał w Polsce konsekwentnej poprawie

Tabela 7. Udział (%) osób w wieku 30-34 lata z wyższym wykształceniem

	2000	2002	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
UE-27	22,4	23,5	26,9	28,0	28,9	30,0	31,1	32,3	33,6
UE-12	19,1	18,2	21,7	22,9	24,6	25,8	27,2	28,4	30,3
Bułgaria	19,5	23,2	25,2	24,9	25,3	26,0	27,1	27,9	27,7
Cypr	31,1	36,0	41,0	40,8	46,1	46,2	47,1	44,7	45,1
Czechy	13,7	12,6	12,7	13,0	13,1	13,3	15,4	17,5	20,4
Estonia	30,8	28,1	27,4	30,6	32,5	33,3	34,1	35,9	40,0
Litwa	42,6	23,4	31,1	37,9	39,4	38,0	39,9	40,6	43,8
Łotwa	18,6	17,3	18,5	18,5	19,2	25,6	27,0	30,1	32,3
Malta	7,4	9,3	17,6	18,4	21,6	21,5	20,9	21,0	18,6
Polska	12,5	14,4	20,4	22,7	24,7	27,0	29,7	32,8	35,3
Rumunia	8,9	9,1	10,3	11,4	12,4	13,9	16,0	16,8	18,1
Słowacja	10,6	10,5	12,9	14,3	14,4	14,8	15,8	17,6	22,1
Słowenia	18,5	20,7	25,1	24,6	28,1	31,0	30,9	31,6	34,8
Węgry	14,8	14,4	18,5	17,9	19,0	20,1	22,4	23,9	25,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Eurostat <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/tgm/table.do?tab=table&init=1&plugin=1&language=en&pcode=t2020>.

Tabela 8. Stopa zagrożenia ubóstwem (% ludności dysponującej dochodem poniżej 60% w odniesieniu do narodowej mediany) w latach 2005-2010 i w tys. dla 2010 r.

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2010
UE-27	26	25,2	24,7	23,6	23,1	23,5	115 790
UE-12	30,6	30,7	29,6	27,2	27,5	27,6	2 574
Bułgaria	b.d.	61,3	60,7	44,8	46,2	41,6	3 145
Cypr	25,3	25,4	25,2	22,2	22,2	24,0	191
Czechy	19,6	18,0	15,8	15,3	14,0	14,4	1 495
Estonia	25,9	22,0	22,0	21,8	23,4	21,7	289
Litwa	41,0	35,9	28,7	27,6	29,5	33,4	1 109
Łotwa	45,8	41,4	36,0	33,8	37,4	38,1	846
Malta	20,6	19,0	19,1	19,5	20,2	20,6	84
Polska	45,3	39,5	34,4	30,5	27,8	27,8	10 409
Rumunia	b.d.	b.d.	45,9	44,2	43,1	41,4	8 890
Słowacja	32,0	26,7	21,3	20,6	19,6	20,6	1 118
Słowenia	18,5	17,1	17,1	18,5	17,1	18,3	366
Węgry	32,1	31,4	29,4	28,2	29,6	29,9	2 948

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Eurostat <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/tgm/table.do?tab=table&init=1&plugin=1&language=en&pcode=t2020>.

w latach 2005-2010, co potwierdza zmniejszająca się liczba osób zagrożonych ubóstwem, wynosząca w 2010 r. 10,4 mln w stosunku do 17 mln w 2005 r.⁹ Należy zauważyć, że wskaźnik procentowy w roku 2010 kształtował się w Polsce na poziomie nowych krajów członkowskich jako całości, co potwierdzają dane zawarte w tab. 8 .

4. Krajowe cele a cele Strategii Europa 2020 – na przykładzie wybranych państw UE

Ze względu na oczywiste różnice w poziomie szeroko rozumianego rozwoju gospodarczego i realność realizowanych celów, jak wspomniano, zostały one zweryfikowane według możliwości poszczególnych krajów członkowskich i określone przez państwa członkowskie w Krajowych Programach Reform w kwietniu 2011 r.¹⁰

Tabela 9. Cele Strategii Europa 2020 dla wybranych krajów UE

	Stopa zatrudnienia w %	B + R jako % PKB	Ograniczenie emisji CO ₂	Udział energii odnawialnej	Ograniczenie zużycia energii w mln t	Przedwczesne zakończenie nauki w %	Wykształcenie wyższe	Zmniejszenie liczby ludności zagrożonej ubóstwem lub wykluczeniem społecznym
UE-27	75	3	20% w odniesieniu do 1990	20%	Wzrost efektywności energetycznej o 20% (368 mln t)	10	40%	20 000 000
UE-12	72,9	1,63	12%	19%	-----	11	37%	-----
Bułgaria	76	1,5	20%	16%	3,20	11	36%	260 000
Cypr	76-77	0,5	5%	13%	0,46	10	46%	27 000
Czechy	75	1	9%	13%	0,83	<10	32%	Utrzymanie poziomu z 2008 r. 30 000
Estonia	76	3	11%	25%	0,71	9,5	40%	Do 15% z 17,5% w 2010
Litwa	72,8	1,9	15%	23%	1,14	<9	40%	170 000
Łotwa	73	1,5	17	40%	0,67	13,4	34-36%	121 000
Malta	62,9	0,67	5%	10%	0,24	29	33%	6 560
Polska	71	1,7	14%	15,48%	14,00	4,5	45%	1 500 000
Rumunia	70	2	19%	24%	10,00	11,3	26,7%	580 000
Słowacja	72	1	13%	14%	1,65	6	40%	170 000
Słowenia	75	3	4%	25%	Nd	5	40%	40 000
Węgry	75	1,8	10%	14,65%	2,96	10	30,3%	450 000

Źródło: opracowano na podstawie danych zawartych w http://ec.europa.eu/europe2020/pdf/targets_pl.pdf.

⁹ http://epp.eurostat.ec.europa.eu/tgm/table.do?tab=table&init=1&plugin=1&language=fr&pcode=t2020_50.

¹⁰ Por. np. http://ec.europa.eu/europe2020/pdf/targets_pl.pdf.

Na uwagę zasługuje fakt, że chociaż analizowana grupa krajów funkcjonuje w strukturach UE dopiero kilka lat, a w warunkach gospodarki rynkowej najczęściej ok. 20 lat, tzw. cele krajowe dla wielu z nich odbiegają nieznacznie lub wcale nie odbiegają od celu ogólnego UE, a w niektórych przypadkach kraje te będą realizować cele wykraczające poza strategiczne poziomy. Siedem państw z analizowanej grupy wyznaczyło poziom stopy zatrudnienia na poziomie równym lub większym niż 75%, a w pięciu udział energii odnawialnej powinien być wyższy niż 20%. W zakresie celów związanych z edukacją w pięciu krajach odsetek osób kończących przedwcześnie naukę powinien w 2020 r. kształtować się na poziomie 10% lub poniżej tego poziomu, w sześciu państwach wyznaczono odsetek osób z wyższym wykształceniem na poziomie 40% i więcej. Największe dysproporcje celów krajowych z celami na poziomie UE dotyczą udziału wydatków na B + R oraz ograniczenia emisji CO₂, co potwierdzają dane zawarte w tab. 9.

W przypadku Polski większość celów krajowych ustalono poniżej tych wyznaczonych w Strategii Europa 2020 dla UE jako całości. Wyjątkiem jest odsetek osób z wyższym wykształceniem ustalony dla Polski na poziomie 45%, czyli o 5 p.p. powyżej celu unijnego z uznaniem dotychczasowych osiągnięć Polski w zakresie rozwoju szkolnictwa wyższego.

5. Podsumowanie

Trudna sytuacja ekonomiczna w większości krajów członkowskich UE spowodowała konieczność podjęcia zdecydowanych działań na rzecz trwałego i skutecznego ich rozwiązania. Strategia Europa 2020 nakreśla kierunek zmian, których konsekwentna realizacja powinna zapewnić wynikający z jej priorytetów wzrost innowacyjności i konkurencyjności, wysoki poziom zatrudnienia, spójność gospodarczą, społeczną i terytorialną oraz rozwój gospodarki bardziej przyjaznej środowisku.

Analiza bieżących wielkości monitorowanych dla Polski wskaźników oraz poziomy tych celów wyznaczone w Krajowym Programie Reform wskazują na konieczność podjęcia zdecydowanych działań dla poprawy pozycji Polski jako podmiotu realizującego cele omawianej strategii¹¹. Tym istotniejszego znaczenia nabierają rekomendacje Rady UE na lata 2011-2012, które dla Polski zalecają m.in.¹²:

- wdrożenie środków dla ograniczenia poniżej 3% deficytu sektora instytucji rządowych i pozarządowych;

¹¹ Realizując omawiane cele, należy uwzględnić interes narodowy; jednym z najbardziej kontrowersyjnych jest wskaźnik ograniczenia emisji CO₂ w polskiej gospodarce opartej na węglu, tym bardziej że pojawia się kolejna koncepcja, której celem miałoby być ograniczenie emisji CO₂ o 80% do 2050 r.

¹² *Zalecenia Rady z dnia 12 lipca 2011w sprawie krajowego programu reform Polski z 2011 roku oraz zawierające opinię Rady na temat zaktualizowanego programu konwergencji na lata 2011-2014 przedstawionego przez Polskę*, Dziennik Urzędowy UE z dnia 23.07.2011, Bruksela 2011, C 217/8.

- przyjęcie przepisów w celu wprowadzenia stale obowiązującej reguły wydatkowej do 2013 r.;
- podwyższenie wieku emerytalnego dla służb mundurowych, udoskonalenie przepisów dotyczących KRUS;
- wprowadzenie proponowanej strategii uczenia się przez całe życie, m.in. przez rozszerzenie szkoleń zawodowych i specjalnych programów kształcenia dla ludzi w starszym wieku;
- zwiększenie udziału kobiet na rynku pracy przez finansowanie rozwoju placówek opieki nad dziećmi w wieku przedszkolnym;
- podjęcie środków służących poprawie zachęt dla inwestycji wspierających niskoemisyjne technologie;
- podjęcie działań upraszczających procedury prawne związane z egzekwowaniem zobowiązań umownych.

Literatura

Europa 2020. Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu, KOM(2010)2020 wersja ostateczna.

http://ec.europa.eu/europe2020/pdf/targets_pl.pdf.

<http://epp.eurostat.ec.europa.eu>.

Innovation union, key initiatives, http://ec.europa.eu/research/innovation-union/index_en.cfm?pg=key-ives.

Stratégie numérique européenne, http://ec.europa.eu/information_society/digital-agenda/links/index_fr.htm.

Zalecenia Rady z dnia 12 lipca 2011w sprawie krajowego programu reform Polski z 2011 roku oraz zawierające opinię Rady na temat zaktualizowanego programu konwergencji na lata 2011-2014 przedstawionego przez Polskę, Bruksela 2011.

Zrównoważona Europa dla lepszego świata. Strategia zrównoważonego rozwoju Unii Europejskiej, COM(2001)264 finał, Bruksela 2001.

IMPLEMENTATION OF GOALS OF THE EUROPE 2020 STRATEGY – POLAND COMPARED TO SELECTED EU COUNTRIES

Summary: Sustainable Development as a EU development strategy is currently being realized within the Europe 2020 strategy. This concept defines the direction of changes, which consistently implemented, should provide the growth of innovativeness and competitiveness, high level of employment, economic, social and territorial cohesion as well as the development of an environment friendly economy, all of which derive from the strategy priorities. An analysis of monitored indicators of strategy in selected EU countries indicates the necessity of taking more decisive actions for improving the position of Poland as a subject realizing its goals.

Keywords: sustainable development, strategy, European Union.